

Pro Typographia

MÉRCE ÉS MINTA A NYOMDAIPARBAN

Maczó Péter

Pár napja volt a nyomdaipar önként vállalt minőségversenyének, a Pro Typographiának ünnepélyes eredményhirdetése.

Nekem úgyszólván az első alkalom volt, hogy ebben a nemes versengésben az elejétől részt vehettem. Zsűrizésből volt már másféle tapasztalatom, de azok inkább a látvány és a grafika területéhez estek közel. (Még a szép magyar könyv főzsűrije is, amelyben jó párszor szerepelhettem, és talán háromszor elnöknek is megválasztottak...) Megjegyzem: nem jó zsűritagnak lenni. Megtisztelő, de nem éppen hálás szerep: mindig sokkal több a résztvevő, mint amennyi a díj. Az ember inkább szerezhet ellenségeket mint barátokat. Főként ott, ahol a szakmabeliek – egyéb-

ként régi kollégák is – barátnak tekintettek eddig...

Megjegyzem: Jó zsűritagnak lenni. Főként a tapasztalatszerzés okán, mert afféle keresztmetszetben különböző munkákat ismerhetünk meg, találkozhatunk számos résztvevővel, és olyanokkal válthatunk szót, kikhez egyébként ritkán jutunk el. A legjobb szándékkal beadott nyomtatványok sok mindenről mesélnek. Ebből mindenki csak tanulhat!

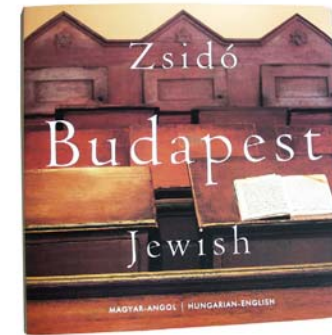
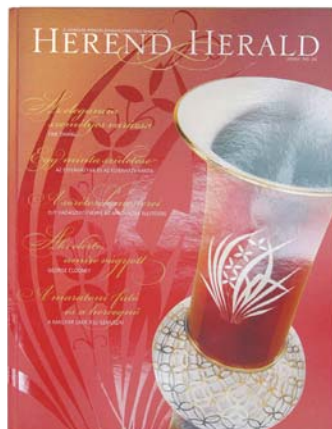
A Pro Typographia-zsűri kicsit más, mint az eddigiek: a szakmai perfekció a cél, a technológiai tudás, pontosság és igényesség a mérce. (Ezt a zsűri avatott tagjai jól tudják.)

Főleg ez utóbbit. A világ nagyot változott a mi életünkben: amíg régen a gépmester a lehetőségek szűkös voltára, a festék minőségére vagy épp a papír rossz szívóképeségére hivatkozott (talán okkal), addig

ma már ezek a gyakran említett indokok semmissé lettek.

A gépek között (akár a jobb autóknál) alig van különbség. Nemcsak sebességük haladja meg többszörösével a pár évtizeddel ezelőtti tudását, de az automatizált adagolás, a számítógép vezérelte visszacsatolások, és persze mindenben a digitalizáció... ez jellemzi ma a nyomdászatot – is.

Ezek lennének a különbségek. És mi az állandó? Azok mi vagyunk: emberek. Fizikai teljesítőképességünk is inkább csökkent az elmúlt száz év alatt. Ha visszagondolok Lajos bácsira, az idős magasnyomó gépmesterre, aki megszégyenítő lendülettel emelte ki s be a formákat, végtelen türelemmel zurichtolta (vagyis egyengette) a borítást, akkor valóban – sze-

A zsűrizésre beadott és kitüntetett termékek fotóit Faludi Viktória készítette

rintem ma már fekvőtámaszt is kevesebbet tudok csak csinálni, mint korábban. (Talán fejen állni... még valahogy.) De ez a koromtól van. Akik a nyomdában dolgoznak, többnyire fiatalabbak már. A szakmunkás szónak a szak- mint jelzős előtagja igen fontos volna. Mert továbbra sem a padban töltött évek számítanak: továbbra is a hozzáadott érték, azaz az emberi szaktudás, igényesség, a munkák (és a megrendelők) felé fordulás, ez az, ami kell! Mindenki képes rá – majdnem, de szívvel és lélekkel teszi-e?

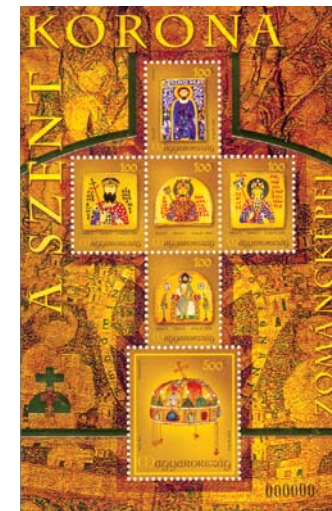
Ezért gondolom, hogy a Pro Typographia igenis haladó hagyomány lehet: olyan dolgok-

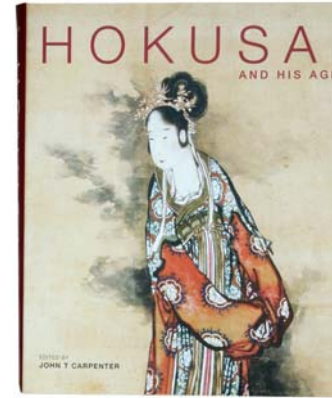
ról adhat számot – egyre inkább –, ami műszerrel aligha kifejezhető, valahol mégiscsak különbség. Plusz!

Mint mondtam, ez a plusz nem a gép típusától függ. Egyre kevésbé attól. Vállaljuk fel és őszintén jelentsük ki: a nyomdász az tehát, akit a díjjal minősítünk.

Persze, nem egészen. És ebben a dologban a felelősséget rögvest magamra is vállalom. Mert a termék esztétikai szépsége (ugyebár) nem egy külön értékelendő valami, hiszen fordítva sem igaz.

Az „a szép” extra kategória, tudom. De mégis.

kevésbé szedő. Jártassága a programismeretben sokszor autodidakta vagy – megkockázatom – dilettáns. Azért csak ne tessék felhördülni: ilyen az élet. Illetve, épp ez az, amin nekünk, Önöknek (és itt a nyomdászati színe-javára gondolok) igenis változtatniuk kell. Mert a szakma akkoris ideát van.

Ezért hát engedtessek meg, hogy a nyomtatványok minőségi versengésében csak az lehessen az igazán kiváló: a jók között a legjobb, amelyik (és itt visszatérek a pörköltökhöz, mert ezt hölgyek és urak egyaránt értékelni tudják...) – szép is!

Ugyan ki vásárol ronda cipőt? Vagy vacak ruhát, ami lóg rajta? Bizonyára megnézik a bor címkéjét (mielőtt megvennék és megkóstolnák), sőt, lakásvásárlás esetén fontos lehet

a szép kilátás. Pedig az nincs benne az ingatlanban!

Hát nézzük mi is a kilátásokat: a nyomtatás tökéletes, állapíthatjuk meg a leggyakrabban: nincs passzerhiba, nincs moire, szép mélyek a feketék, az egész kiadvány harmonikus, a hajtás pontos, ha könyv, a fedél nem lötyög: vagyis szép.

Ennek a szépségnek azonban többen is részesei: A látvány a technikai perfekcióval együtt ér valamit.

Az ocsmány tipográfiai kompozíció, a rosszul komponált fotókkal, ügyetlen képszerkesztési hibákkal tűzdelt kiadvány, vagy a gyakran gyatra rajzokkal készült mesekönyv és a giccses (aranyos, domborított) csokoládépapírosba csomagolt sikerkönyv ne lehessen kiváló nyomdaipari termék.

Merjük kimondani és vállalni,

hogy a Pro Typographia versenyén csak az lehet a különdíjra méltó, amelyik szép! Ennek pedig alapvetően esztétikai feltételei vannak...

Tettük a dolgunkat. Legjobb tudásunk, szakmai tapasztalataink szerint. Higgyék el, számunkra az volt a fontos, hogy ki-ki a zsűri tagjaként a méltót válassza ki.

Máskor, más emberek bizonyára másként döntöttek volna. Hiszem: jól döntöttünk, mint ahogy azt is hiszem, hogy aki erre a versenyre benevezett, azzal a szándékkal tette, hogy munkáját megméresse, nem a példányszám, nem a költségek, hanem a minőségi teljesítmény oldaláról.

Ez – mint tudjuk – kevésbé függ össze az anyagiakkal...

Gratulálunk, hogy vállalták ezt a megmérettetést, és őszintén mondjuk – amit az eredmény is tükröz –, elégedettek lehetnek.

Szándékunk szerint, a Pro Typographia versenyét a Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület és a Nyomdász Szakmai Szövetség a következő évtől újult formában hirdeti meg.

A nyomdászat a kommunikációs világunk igen fontos része, nemcsak a tradíció, hanem a jövő is: a digitális technológia óriási lendületet adott, és az igények is folyamatosan növe-

kednek: hivatkozhatnánk itt a papírfogyasztásra, a csomagolóipar széleskörű előretörésére, de az adatok jól ismertek.

Lépést kell tartanunk. Ennek igazán fontos eleme, hogy aki alkotó részese, az kritikus szemlélője is legyen környezetének.

A nyomtatványok sokfélesége árnyaltabb kategóriák kialakítását kívánhatja.

Határozott célunk, hogy a magyar nyomdászat évről évre vállalja ezt a megmérettetést, és összevetést. Talán még arra mód lesz, hogy ebben a versen-

gésben ne csak nyomdák, hanem kiadók, esetleg grafikai és kreatív stúdiók is nevezhessenek, akik a beadott munkákat megrendelőként (akárha a Szép magyar könyv versenyre gondolunk) vagy részben kreatív tervezőként indítják, ez a Pro Typographián...

Természetesen a kivitelezésben érintett nyomdák és társ-vállalkozások pontos megnevezésével.

Aki idén a minősítéskor elérte a megfelelő pontszámokat, az már ma is büszke lehet kiváló termékeire.

Magunknak és a résztvevőknek is azt kívánom, ezek a sikerek kamatozzanak jövőre is!

